

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.022.04.2016

P/16/071

03079016

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/071 – Kształcenie w szkołach dla dorosłych	
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku	
Kontroler	Janusz Zawirski – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie nr LBI/88/2016 z 17 października 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)	
Jednostka kontrolowana	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Żak” w Łomży (dalej „Liceum” lub „Szkoła”), ul Aleja Legionów 40, 18-400 Łomża	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dyrektor – Henryk Rakoczy ¹	(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, organizację i realizację procesu dydaktycznego w Liceum w latach szkolnych 2013/14–2015/16. Jednocześnie należy nadmienić, że w okresie objętym kontrolą osiągnano niską skuteczność kształcenia, wyrażającą się stosunkiem liczby osób rozpoczynających naukę do liczby absolwentów i osób przystępujących do egzaminu maturalnego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Do Szkoły przyjmowano kandydatów spełniających wymogi rekrutacyjne. W wymaganym wymiarze zrealizowano wszystkie obowiązkowe zajęcia edukacyjne, a prowadzący je nauczyciele posiadali wymagane kwalifikacje oraz przygotowanie pedagogiczne. Zapewniono wyposażenie i pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji obowiązkowych treści nauczania oraz bezpieczne i higieniczne warunki do nauki.

Ustalona w planach nauczania liczba godzin zajęć z poszczególnych przedmiotów w zakresie podstawowym, rozszerzonym i uzupełniającym została zrealizowana i była zgodna z wymogami określonymi w załączniku nr 12 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych³. Prawidłowo także prowadzono dokumentację przebiegu nauczania, a zwłaszcza księgę uczniów i dzienniki lekcyjne.

Pomimo prawidłowej organizacji procesu dydaktycznego umożliwiającego przygotowanie do egzaminów zewnętrznych, spośród 154 osób rozpoczynających naukę w Liceum, w cyklu obejmującym lata szkolne 2013/2014–2015/2016, jedynie 44 osoby uzyskały wykształcenie średnie – co stanowiło 28,5% wszystkich słuchaczy tego cyklu. Wynikało to głównie z niskiej frekwencji słuchaczy na zajęciach, co było powodem nie uzyskania promocji na następny semestr. Należy jednak nadmienić, iż w 2016 roku uzyskano dobry wskaźnik zdawalności egzaminu maturalnego, bowiem na ośmiu zdających, siedmiu uzyskało świadectwo dojrzałości.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- opracowania wymagań edukacyjnych z geografii i matematyki niezgodnie z postanowieniami § 9 ust. 4 pkt 1 statutu szkoły. Nie wskazywały one bowiem wymagań w odniesieniu do ocen semestralnych, a jedynie do ocen cząstkowych,
- stosowania niedozwolonych skrótów ocen z egzaminów cząstkowych w arkuszach ocen słuchaczy, rozpoczynających naukę przed 1 września 2014 r., czym naruszono przepis

¹ Funkcję Dyrektora Liceum Pan Henryk Rakoczy pełni od dnia 1 września 2012 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dz. U. poz. 204, ze zm.

§ 14 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych⁴,

- w statucie Szkoły nie określono form prowadzenia egzaminów semestralnych dla części przedmiotów w roku szkolnym 2015/2016 – co było niezgodne z zapisami § 25 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych⁵.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prowadzenie procesu rekrutacji

Opis stanu
faktycznego

1.1. Przed utworzeniem Liceum⁶, dokonano, w latach 2011 – 2012 (I kwartał), rozpoznania lokalnego rynku w zakresie zapotrzebowania mieszkańców powiatu łomżyńskiego na kształcenie w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych. Z dokonanej diagnozy wynikało, że istnieje duże zapotrzebowanie osób dorosłych na uzyskanie średniego wykształcenia, niezbędnego m. in. do przekwalifikowania się absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i zdobycia zawodu przez absolwentów gimnazjów.

(dowód: akta kontroli str. 4-7)

W celu dotarcia z informacją o naborze do Liceum do jak największej liczby osób, przed każdym kolejnym rokiem szkolnym: 1) zamieszczano na stronie internetowej Liceum pełną informację o procesie rekrutacyjnym i przebiegu nauczania, 2) wywieszano w widocznych miejscach plakaty i banery o naborze do Szkoły, 3) rozdawano tematyczne ulotki oraz 4) zamieszczano spoty reklamowe o naborze w radiu lokalnym „Eska” i artykułu sponsorowane na portalach regionalnych.

(dowód: akta kontroli str. 8-21)

1.2. Analiza dokumentacji rekrutacji 30⁷ (z 581⁸) słuchaczy Liceum z lat szkolnych 2013/2014-2015/2016, wykazała, że nabór do Szkoły był prowadzony zgodnie z wymogami art. 20k ust. 1 pkt 3 i ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁹. Każdy kandydat – oprócz wniosku o przyjęcie do Liceum¹⁰ – przedkładał wymagane świadectwo ukończenia: ośmioletniej szkoły podstawowej (sześciu kandydatów), gimnazjum (10) lub zasadniczej szkoły zawodowej (14). Kandydatów po zasadniczej szkole zawodowej przyjęto do klasy drugiej, zgodnie z art. 20 k ust. 6 ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 22-23)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przeprowadzone w latach szkolnych 2013/2014-2015/2016 rekrutacje do Liceum.

2. Sposób organizacji kształcenia w Liceum

Opis stanu
faktycznego

2.1. Dyrektor Liceum, w latach szkolnych 2013/2014-2015/2016, opracowywał plany nauczania na każdy sześciomiesięczny cykl nauki. Ustalona w tych planach¹¹ liczba godzin zajęć z poszczególnych przedmiotów w zakresie podstawowym, rozszerzonym i uzupełniającym – wynosząca odpowiednio: 596, 215 i 35 godzin – była zgodna z wymogami określonymi w załączniku nr 12 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych.

⁴ Dz. U. z 2014 r. poz. 893, ze zm.

⁵ Dz. U. poz. 843, ze zm. Rozporządzenie zwane dalej „rozporządzeniem MEN z 10 czerwca 2015 r.”

⁶ Liceum rozpoczęło działalność 1 września 2012 roku.

⁷ Po 10 dokumentacji z roku szkolnego 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016

⁸ 169 kandydatów z roku szkolnego 2013/2014 195 – z roku szkolnego 2014/2015 i 217 – z roku szkolnego 2015/2016. Łącznie do Liceum w latach szkolnych 2013/2014-2015/2016 uczęszczało maksymalnie 915 słuchaczy, z tego odpowiednio 264, 308 i 343 osób.

⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1943. Ustawa zwana dalej „ustawą o systemie oświaty”.

¹⁰ Wniosek zawierał dane wyszczególnione w art. 20f ust. 1 ustawy o systemie oświaty.

¹¹ W każdym roku szkolnym w sierpniu i styczniu dyrektor Liceum opracowywał dwa plany nauczania na dwa cykle nauki rozpoczynające się odpowiednio we wrześniu i lutym danego roku szkolnego.

Analiza wszystkich 12 semestralnych planów nauczania, w dwóch zakończonych, trzyletnich cyklach nauki (odpowiednio 14 lutego i 31 sierpnia 2016 roku) oraz wpisów ujętych w 12 semestralnych dziennikach lekcyjnych, odnoszących się do poszczególnych przedmiotów wykazała, że w każdym cyklu zaplanowano i zrealizowano w semestrach I-V po 152 godziny zajęć, a w semestrze VI – 86 godzin, z tego:

- z języka polskiego, angielskiego odpowiednio 180 i 118 godzin,
- z biologii, chemii, fizyki, informatyki i matematyki kolejno: 15, 15, 20, 20 i 138 godzin,
- z historii i podstaw przedsiębiorczości – 35 i 20 godzin,
- z geografii i wiedzy o społeczeństwie kolejno 20 i 15 godzin w zakresie obowiązkowym oraz 125 i 90 godzin w zakresie rozszerzonym,
- z historii i społeczeństwa – 35 godzin zajęć uzupełniających

(dowód: akta kontroli str. 24-37)

2.2. W Liceum zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki do nauki. Szkoła mieści się w trzykondygnacyjnym budynku Publicznego Gimnazjum Nr 9, od którego dyrektor Liceum wynajmuje wszystkie pomieszczenia dydaktyczne na co drugą sobotę i niedzielę, tj. na czas prowadzonych zajęć. Zajęcia odbywają się w 10 salach lekcyjnych, w tym w pięciu pracowniach (biologiczno-geograficzna, języków obcych, informatyczna, fizyczna i chemiczna), wyposażonych w różnorodne pomoce naukowe, mapy, gabloty, plansze oraz w tablice interaktywne, projektory multimedialne, telewizory z możliwością odtwarzania płyt DVD, wykorzystywane w toku realizacji planów nauczania Liceum. Dodatkowo w pracowni chemicznej znajdowały się urządzenia i sprzęt do ćwiczeń laboratoryjnych. Substancje i preparaty chemiczne oraz karty charakterystyk niebezpiecznych substancji i preparatów znajdowały się w zamkniętym pomieszczeniu na zapleczu pracowni. Na wszystkich kondygnacjach znajdują się odrębne pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla mężczyzn i kobiet, utrzymane w należyтым porządku, podobnie jak pracownie i sale lekcyjne. Drogi ewakuacyjne były oznakowane i niezastawione. Schody wyposażone były w balustrady i poręcze zabezpieczone przed ewentualnym zsuwaniem się po nich, natomiast otwarta przestrzeń między biegami schodów była zabezpieczona siatką stalową.

(dowód: akta kontroli str. 38)

Dyrektor Szkoły, zgodnie z postanowieniem § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹², przeprowadzał, w latach szkolnych 2013/2014-2015/2016¹³, przed rozpoczęciem zajęć – po co najmniej dwutygodniowej przerwie – kontrolę pomieszczeń szkolnych oraz terenu wokół Szkoły w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości i uchybień w tym zakresie. (dowód: akta kontroli str. 39-48)

Przed rozpoczęciem działalności Liceum, Państwowy Inspektor Sanitarny w Łomży 29 listopada 2011 roku wydał opinię stwierdzającą, że pomieszczenia Liceum zlokalizowane w budynku Publicznego Gimnazjum Nr 9 w Łomży spełniają obowiązujące warunki bezpieczeństwa i higieny. (dowód: akta kontroli str. 161-162)

Przeprowadzona, na zlecenie NIK, w dniach 9-10 listopada 2016 r., przez inspektorów Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku kontrola w zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń Liceum – nie wykazała nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 238-242)

Łącznie w 10 salach lekcyjnych i pracowniach (posiadających od 24 do 32 miejsc do nauki) mogło się jednocześnie pomieścić 286 osób. W okresie objętym kontrolą, na dzień 30 września lat 2013-2016 do Liceum uczęszczało ogółem odpowiednio: 158, 178, 232 i 169 osób, z tego do klasy I kolejno: 78, 42, 75 i 40 słuchaczy.

(dowód: akta kontroli str. 61-64)

2.3. W Liceum prawidłowo prowadzono dokumentację przebiegu nauczania. Stosownie do postanowień § 4 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia

¹² Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69, ze zm.

¹³ Kontrole przeprowadzono kolejno: 30 sierpnia 2013 r., 1 września 2014 r. oraz 1 września 2015 r. i 14 lutego 2016 r.

19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹⁴ oraz § 6 ust. 1-5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w tej samej sprawie¹⁵, prowadzono jedną księgę uczniów. W każdym przypadku, do Księgi chronologicznie wpisywano: imię i nazwisko słuchacza, datę i miejsce jego urodzenia, numer PESEL, datę przyjęcia do szkoły wraz z wyszczególnieniem semestru (oddziału). Ponadto ujmowano datę ukończenia Liceum lub datę jego opuszczenia, z podaniem przyczyny (rezygnacja lub skreślenie z listy słuchaczy). Na przykład: w roku szkolnym 2015/2016, 13 słuchaczy zrezygnowało z nauki w Liceum¹⁶, w tym jeden w okresie do jednego miesiąca od zapisu, siedmiu – do dwóch miesięcy, dwóch – po trzech miesiącach, jeden po sześciu miesiącach i dwóch – po siedmiu miesiącach po rozpoczęciu nauki. Dyrektor – na podstawie uchwał Rady Pedagogicznej – skreślił z listy słuchaczy z powodu nie uzyskania promocji (wynikającej z nieuczęszczania na obowiązkowe zajęcia) na następny semestr i nie złożenia podania o powtarzanie semestru – w dniu:

- 20 lutego 2016 r.: 47 słuchaczy po I semestrze, trzech – po II semestrze, 41 – po III semestrze, dwóch – po IV semestrze i ośmiu – po V semestrze,
- 31 sierpnia 2016 r.: 40 słuchaczy po I semestrze, pięciu – po II semestrze, 21 – po III semestrze, 16 – po IV semestrze, 13 – po V semestrze i jednego – po VI semestrze.

W latach szkolnych 2013/2014-2014/2015 z listy słuchaczy skreślono odpowiednio 107 i 103 osoby, natomiast z dalszej nauki zrezygnowało kolejno 21 i 15 osób.

(dowód: akta kontroli str. 65, 91-93 i 133)

Analiza wszystkich 12 semestralnych dzienników lekcyjnych Liceum z lat szkolnych 2013/2014-2015/2016 wykazała, że cztery dzienniki z roku szkolnego 2013/2014 prowadzono zgodnie z wymogami określonymi w § 7 ust. 1-3 i ust. 5 rozporządzenia z 19 lutego 2002 r., a osiem dzienników z lat szkolnych 2014/2015-2015/2016 stosownie do postanowień § 10 ust. 1, 2 i 5 rozporządzenia z 2 września 2014 r. I tak w każdym dzienniku lekcyjnym: 1) wpisywano w porządku alfabetycznym (do rozpoczęcia zajęć) nazwiska i imiona słuchaczy, adres ich zamieszkania, datę i miejsce urodzenia, numer PESEL, imiona i nazwiska nauczycieli prowadzących dany przedmiot, semestralny plan zajęć edukacyjnych, zrealizowane tematy tych zajęć potwierdzone podpisem nauczyciela, uzyskane przez poszczególnych słuchaczy oceny cząstkowe i oceny z egzaminów po każdym semestrze – wraz z ocenami poprawkowymi. W dziennikach lekcyjnych z roku szkolnego:

- 2013/2014 zawarto wykazy uczęszczania słuchaczy na zajęcia edukacyjne z poszczególnych przedmiotów, w których wyszczególniano nieobecność słuchacza na danej lekcji, poprzez wstawianie kreski poziomej w kolumnie z datą zrealizowanych zajęć. Brak kreski w konkretnej kolumnie oznaczał natomiast obecność słuchacza na danej godzinie zajęć;
- 2014/2015 i 2015/2016 ujęto dołączone listy obecności na poszczególnych godzinach zajęć edukacyjnych (będące integralną częścią dziennika lekcyjnego), potwierdzonych własnoręcznym, czytelnym podpisem słuchacza biorącego udział w na poszczególnych godzinach zajęć edukacyjnych¹⁷. (dowód: akta kontroli str. 66-87)

2.4. W latach szkolnych 2013/2014-2015/2016, Liceum nie było objęte kontrolą Podlaskiego Kuratora Oświaty. Ostatnią kontrolę wizytator Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Delegatury w Łomży przeprowadził 5 lutego 2013 r., w zakresie wymogów art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty. W wyniku kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 88-90)

¹⁴ Dz. U. Nr 23 poz. 225, ze zm. Rozporządzenie zwane dalej „rozporządzeniem z 19 lutego 2002 r.”, obowiązującym do 1 września 2014 r.

¹⁵ Dz. U. poz. 1170, ze zm. Rozporządzenie zwane dalej „rozporządzeniem z 2 września 2014 r.”, obowiązującym od 3 września 2014 r.

¹⁶ W tym dwóch słuchaczy, którzy pobrali zaświadczenie o zapisie i po siedmiu miesiącach zrezygnowali z nauki

¹⁷ Dołączone listy obecności z danego miesiąca gromadzono w odrębnym, przypisanym do semestralnego dziennika, segregatorze na poszczególne lata szkolne, z zaznaczeniem miesiąca, semestru oraz numeru dziennika lekcyjnego, którego dotyczą.

2.5. W Szkole przyjęto wewnątrzszkolny system oceniania (dalej WSO)¹⁸. Przyjęte zasady oceniania, klasyfikowania i promowania słuchaczy w Liceum były zgodne z postanowieniami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych¹⁹ (uchylone z dniem 31 marca 2015 r.) oraz rozporządzenia MEN z dnia 10 czerwca 2015 r. (obowiązującego od 1 września 2015 r.). W wewnątrzszkolnym systemie oceniania obowiązującym od 1 września 2015 r., w stosunku do poprzednio obowiązującego dokumentu, wprowadzono zmiany dotyczące: 1) oceniania bieżącego z obowiązkowych zajęć edukacyjnych (§ 14 rozporządzenia MEN z 10 czerwca 2015 r.), poprzednio obowiązywało ocenianie na podstawie prac kontrolnych (§ 24 ust. 1 i 2 rozporządzenia MEN z 30 kwietnia 2007 r.), stanowiących – oprócz wymaganej frekwencji – podstawę do dopuszczenia do egzaminu semestralnego; 2) zdawania egzaminu semestralnego z przedmiotów innych niż język polski, język angielski i matematyki może odbywać się w formie pisemnej (§ 25 ust. 4 rozporządzenia MEN z 10 czerwca 2015 r.), zaś w poprzednim WSO obowiązywał egzamin ustny (§ 24 ust. 6 rozporządzenia MEN z 30 kwietnia 2007 r.).

(dowód: akta kontroli str. 94-118)

Analiza 12 dzienników lekcyjnych i arkuszy ocen słuchaczy dwóch klas Liceum rozpoczynających trzyletni cykl nauki odpowiednio 15 lutego i 1 września 2013 r., które zakończyły się kolejno 14 lutego i 31 sierpnia 2016 r. wykazała, że przy ocenianiu częściowym i końcowym słuchaczy stosowano w roku szkolnym: 2013/2014 i 2014/2015 zasady określone w WSO z dnia 10 lutego 2012 r., a w roku szkolnym 2015/2016 – zasady wyszczególnione w zaktualizowanym WSO z 1 września 2015 roku.

W okresie objętym kontrolą stosowano oceny bieżące, semestralne oraz końcowe oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych²⁰ w sześciostopniowej skali (od 1 – stopień niedostateczny, do 6 – stopień celujący). Oceny semestralne stanowiły podstawę do promowania słuchacza na następny semestr lub ukończenia Liceum. Na pierwszych zajęciach danego semestru informowano słuchaczy o wymaganiach edukacyjnych oraz o sposobach sprawdzania poziomu wiedzy. Do egzaminów semestralnych dopuszczano wyłącznie słuchaczy, którzy uczęszczali na zajęcia edukacyjne w danym semestrze, w wymiarze minimum połowy czasu przeznaczanego na te zajęcia i osiągnęli pozytywne oceny bieżące (minimum stopień dopuszczający). Pozostali słuchacze byli nieklasyfikowani. Wyniki z tych egzaminów wpisywano do dzienników lekcyjnych i indywidualnych arkuszy ocen – a następnie sporządzano zbiorcze, semestralne protokoły egzaminacyjne z poszczególnych przedmiotów, w których zamieszczano m.in. oceny z egzaminu pisemnego (wyłącznie z języka polskiego i angielskiego oraz matematyki), ustnego i ocenę końcową odrębnie dla każdego ucznia. Słuchacze, którzy otrzymali maksymalnie dwie oceny negatywne (stopień niedostateczny) byli dopuszczani do egzaminów poprawkowych przeprowadzanych na tych samych zasadach – co egzamin semestralny. W latach szkolnych 2013/2014-2014/2015 przeprowadzono kolejno 15 i trzy egzaminy poprawkowe. W przypadku 16 egzaminów poprawkowych, 14 zakończyło się wynikiem pozytywnym, zaś dwa – wynikiem negatywnym.

(dowód: akta kontroli str.66-67 i 119)

2.6. W Liceum, w okresie objętym kontrolą, prawidłowo dokumentowano frekwencję słuchaczy na zajęciach lekcyjnych. Analiza dokumentowania obecności na zajęciach w dziennikach lekcyjnych w miesiącach: lutym, marcu i kwietniu 2014 r., styczniu, lutym i czerwcu 2015 r. oraz kwietniu, maju i czerwcu 2016 roku oraz w dniach 22-23 października 2016 r., a także analiza zasad weryfikowania, co najmniej 50% frekwencji słuchaczy na zajęciach, wykazała że:

- 1) Liczby słuchaczy wykazanych do Urzędu Miasta²¹ odpowiadały wpisom w dziennikach lekcyjnych i w księdze uczniów w analizowanych miesiącach.
- 2) Obliczenia frekwencji dokonywano w programie Microsoft Excel na podstawie zapisów obecności w dziennikach lekcyjnych w roku szkolnym 2013/2014 oraz na podstawie list obecności prowadzonych od 1 września 2014 roku – stanowiących integralną część

¹⁸ Ujęty w statucie Liceum z 10 lutego 2012 r. oraz w zaktualizowanych statutach z 1 września 2015 r. i 20 lutego 2016 r.

¹⁹ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm. Rozporządzenie zwane dalej „rozporządzeniem MEN z 30 kwietnia 2007 r.”

²⁰ Określonych w szkolnym planie nauczania.

²¹ W oomiesięcznych informacjach o frekwencji słuchaczy Liceum.

dzienników lekcyjnych. Dyrektor Liceum każdorazowo przygotowywał – ww. programie – arkusz dla danego semestru z listą słuchaczy zapisanych do danego oddziału, w której wyszczególniono: miesiąc, semestr, nazwisko i imię każdego słuchacza, daty poszczególnych zajęć wraz z liczbą godzin obecności na zajęciach, sumę godzin obecności w miesiącu, liczbę godzin zajęć obowiązkowych, procent obecności na zajęciach danego słuchacza, informację o uzyskaniu, bądź nieuzyskaniu wymaganego minimum, tj. 50% obecności oraz sumę słuchaczy, którzy uzyskali wymaganą obecność na zajęciach edukacyjnych. Po wyliczeniu procentowej obecności każdego słuchacza, program Excel wskazywał osoby, które osiągnęły minimum 50% wymaganej frekwencji, Liczba słuchaczy z poszczególnych semestrów, z wymaganą 50% frekwencją, wynikająca z list obecności, była zgodna z liczbą ujętą w comiesięcznych informacjach przekazywanych do Urzędu Miasta w Łomży.

- 3) Oględziny zajęć dydaktycznych w dniach 22 i 23 października 2016 r. wykazały, że listy obecności słuchaczy były zgodne ze stanem faktycznym w poszczególnych oddziałach.

W celu zapewnienia jak największej frekwencji na zajęciach wysyłano do słuchaczy – z kilku dniowym wyprzedzeniem – sms-y informujące ich o terminie najbliższego zjazdu lub zmianie planu zajęć. (dowód: akta kontroli str. 38, 120-129)

Przeprowadzona ankieta pośród 50 słuchaczy i 22 absolwentów Liceum wykazała, że żaden ankietowany nie potwierdził, że był proszony ze strony pracownika Szkoły o potwierdzenie podpisem obecności na zajęciach, na których był nieobecny oraz, że nie potwierdzał podpisem obecności na zajęciach, w których nie uczestniczył. Także wszyscy ankietowani pozytywnie ocenili: 1) kompetencje nauczycieli (55 – bardzo dobrze i 17 – dobrze), 2) jakość nauczania w Liceum (odpowiednio 51 i 21 ankietowanych) oraz bazę dydaktyczną Szkoły (kolejno 42 i 28 osób, przy czym dwie osoby oceniły ją jako przeciętną). Jednocześnie na 72 ankietowanych, 71 stwierdziło, że w trakcie nauki nie wystąpiły czynniki ją utrudniające, a 60 osób oceniło bardzo dobrze lub dobrze rozpoznawanie w Liceum możliwości psychofizycznych i potrzeb słuchaczy (11 oceniło realizację tego zadania jako przeciętną, a jeden – jako słabą). (dowód: akta kontroli str. 163-237)

2.7. Obowiązujące w okresie objętym kontrolą statuty zawierały zapisy wymagane w art. 84 ust.1 i 2 ustawy o systemie oświaty. Wyszczególniono w nich bowiem: 1) nazwę, typ szkoły, jej cele i zadania, 2) organ prowadzący i organy szkoły wraz z zakresami ich działania, 3) organizację szkoły, 4) prawa i obowiązki nauczycieli oraz uczniów, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy słuchaczy (brak promocji na następny semestr i rażąco niewłaściwe zachowanie słuchacza) oraz 5) zasady rekrutacji słuchaczy. (dowód: akta kontroli str. 94-118)

2.8. Wszyscy nauczyciele Liceum (11) posiadali wymagane kwalifikacje zawodowe określone w § 2 ust. 1 i § 11 ust. 2 pkt 2 lit. a rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli²². Dziesięciu nauczycieli posiada studia magisterskie wraz z przygotowaniem pedagogicznym (§ 2 ust. 1 pkt 1-3 powołanego rozporządzenia), natomiast nauczyciel języka angielskiego posiadał ukończone studia pierwszego stopnia z filologii angielskiej oraz uprawnienia pedagogiczne (§ 11 ust. 2 pkt 2 lit. a). (dowód: akta kontroli str. 130)

Ustalone
nieprawidłowości

W wyniku kontroli przeprowadzonej, na zlecenie NIK, przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wymagania edukacyjne z geografii i matematyki zostały określone dla ocen cząstkowych lub działów, nie zaś dla ocen semestralnych, co było wymogiem § 9 ust. 4 pkt 1 statutu Liceum.

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że *przeoczyłem fakt, iż wymagania edukacyjne z geografii i matematyki, którymi posługiwali się nauczyciele – opracowane przez autorów programów i podręczników – dotyczyły wyłącznie oceniania bieżącego, a nie semestralnego, które zgodnie ze statutem szkoły należało opracować.*

(dowód: akta kontroli str. 254)

²² Dz. U. z 2015 r. poz. 1264.

2. W arkuszach ocen słuchaczy, rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2013/2014, wpisywano oceny klasyfikacyjne w sposób skrótowy, zamiast w pełnym brzmieniu, co było niezgodne z § 14 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych.

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że *skrótowe wpisy dotyczyły jedynie ocen z egzaminów częściowych, tj. części pisemnej lub ustnej, w przypadku wystawienia oceny niedostatecznej, dopuszczającej lub dostatecznej. Powodem wpisywania skrótów ocen była zbyt wąska kolumna przeznaczona na taki wpis, stąd też, nauczyciel wpisywał oceny w brzmieniu: „niedostał”, „dopuszcz.” i „dostał.” Ocena końcowa wpisywana była w pełnym brzmieniu, w rezultacie nie mieściła się w wyznaczonej kolumnie. Ponadto nadmieniam, że od roku szkolnego 2014/2015 wprowadziłem komputerowe wypełnianie arkuszy ocen w pełnym brzmieniu słuchaczom rozpoczynającym naukę od 1 września 2014 roku.* (dowód: akta kontroli str. 254)

W latach szkolnych 2013/2014-2015/2016, arkusze ocen wypełniane piórem ręcznym prowadzone były dla słuchaczy, którzy rozpoczęli naukę przed 1 września 2014 roku. Dla słuchaczy przyjętych od roku szkolnego 2014/2015 prowadzono arkusze ocen wypełniane komputerowo z użyciem pełnego brzmienia wszystkich ocen. W trakcie kontroli dyrektor Liceum poprawił wszystkie niewłaściwie wpisane oceny z egzaminów częściowych, poprzez wpisanie kolorem czerwonym pełnego brzmienia oceny nad oceną poprzednią, którą skreślono. Każde skreślenie było potwierdzone podpisem wicedyrektora Liceum. (dowód: akta kontroli str.253)

3. W statucie Liceum, obowiązującym w roku szkolnym 2015/2016, nie określono form prowadzenia egzaminów semestralnych (z wyjątkiem egzaminu z języka polskiego, matematyki i języka obcego), pozwalając na ich wybór nauczycielom, co było sprzeczne z § 25 ust. 4 rozporządzenia MEN z 10 czerwca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 244-249)

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że *stosowałem się ściśle do statutu szkoły, który zawierał niezauważony przez mnie błąd. Został on jednak skorygowany w zaktualizowanym statucie Liceum z 1 września 2016 roku.* (dowód: akta kontroli str. 254)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, sposób organizacji kształcenia w Liceum.

3. Skuteczność i efektywność kształcenia

Opis stanu faktycznego

3.1. W roku szkolnym 2015/2016 uzyskano stosunkowo niski wskaźnik liczby absolwentów Szkoły oraz osób przystępujących do egzaminu maturalnego i uzyskujących świadectwo dojrzałości, w stosunku do liczby słuchaczy rozpoczynających naukę, który wynosił odpowiednio 28,6%, 5,2% i 4,5%. Osiągnięto natomiast wysoki wskaźnik (87,5%) osób, które zdały maturę (7), do osób przystępujących do tego egzaminu (8). Ponadto odnotowano – duży odsetek osób, które skreślono z listy słuchaczy lub zrezygnowały z dalszej nauki. Łącznie w okresie od 1 września 2013 roku do 30 marca 2016 roku naukę w Liceum rozpoczęło 581 osób, z tego ubyło z ww. powodów 379 osób, tj. 65,2% tej populacji. Przy czym, w latach szkolnych 2013/2014-2015/2016, dyrektor Liceum skreślił z listy słuchaczy ogółem 407²³ osób, tj. 44,5% wszystkich słuchaczy Liceum (915) z powodu nieotrzymania promocji na następny semestr, z uwagi na brak wymaganej frekwencji. Jednocześnie 49 osób zrezygnowało z uczęszczania do Szkoły, głównie z powodu wyjazdu do pracy za granicę kraju (w księdze słuchaczy odnotowano fakt rezygnacji, bez podania jej powodów). (dowód: akta kontroli str. 131-133 i 136)

Uzyskane w Liceum, w latach szkolnych 2013/2014-2015/2016, wyniki na egzaminie maturalnym na poziomie:

- podstawowym były niższe od średnich wyników w kraju, z wyjątkiem egzaminu z języka polskiego i angielskiego przeprowadzonego w 2014 roku. Z przedmiotów tych uzyskano bowiem średni wynik na poziomie odpowiednio 64% i 71% (stanin wysoki i średni), przy średniej krajowej 51% i 69%. Wyniki te były także wyższe o 30,3 i 22,4 punktu

²³ Odpowiednio: 107, 103 i 197 osób.

procentowego od średniej województwa podlaskiego dla szkół zaocznych (33,7% i 48,6%). Z matematyki zaś uzyskano średni wynik na poziomie 24% (stanin poniżej średniej), tj. o 24 punkty procentowe mniej niż w kraju i o 1,4 punktu procentowego więcej od ww. średniej dla województwa podlaskiego. W latach 2015-2016 uzyskano natomiast z języka polskiego, angielskiego i matematyki wyniki zdecydowanie niższe od średniej krajowej o odpowiednio: 51 i 17 punktów procentowych z języka polskiego, 35 i 9 – z języka angielskiego oraz 30 i 22 punktów procentowych – z matematyki. W stosunku jednak do średnich wyników matur uzyskiwanych w liceach zaocznych województwa podlaskiego, z matematyki uzyskano wyniki lepsze o odpowiednio 2,4 i 9,7 punktu procentowego. Z języka polskiego i angielskiego uzyskano natomiast wyniki zróżnicowane. W 2015 roku były one gorsze o 25,9 i 8,5 punktu procentowego, zaś w 2016 roku – lepsze od wyników matur uzyskiwanych w liceach zaocznych województwa podlaskiego o kolejno 7,3 i 15,0 punktu procentowego. Należy jednak zauważyć, że wyniki uzyskane na egzaminie maturalnym w 2016 roku były lepsze od wyników z 2015 roku – co potwierdza fakt, że na ośmiu zdających, siedmiu zdało ten egzamin;

- rozszerzonym w latach 2014-2016 są nieporównywalne ze średnią krajową, bowiem egzamin z języka polskiego, angielskiego, historii i wiedzy o społeczeństwie zdawali pojedynczy absolwenci. Porównać można jedynie zdawalność egzaminu z geografii, który w 2015 roku zdawało dwóch absolwentów, a w 2016 roku – siedmiu. Uzyskane wyniki z tego przedmiotu w tych latach, były niższe od średniej krajowej o kolejno 22 i 4 punkty procentowe. (dowód: akta kontroli str. 131-135)

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że: *znaczące pogorszenie wyników uzyskanych na egzaminie dojrzałości na poziomie podstawowym w latach 2015-2016 w stosunku do 2014 roku z języka polskiego i języka angielskiego było spowodowane brakiem wystarczającej motywacji do rzetelnej nauki osób przystępujących do tego egzaminu, mimo takiego samego zaangażowania nauczycieli w proces dydaktyczny jak w latach ubiegłych. Uzyskany natomiast w 2016 roku niewielki wzrost wyników maturalnych z matematyki był uwarunkowany głównie nieco lepszymi zdolnościami do przyswajania wiedzy z tego przedmiotu przez osoby zdające ten przedmiot, bowiem zasady nauczania matematyki nie uległy zmianie na przestrzeni ostatnich trzech lat. Jednocześnie nadmieniam, że wraz ze swoim zastępcą podejmujemy stałe działania na rzecz poprawy słabych wyników nauczania, polegające przede wszystkim na dokonywaniu niezapowiedzianych obserwacji zajęć, prowadzeniu szkoleń Rady Pedagogicznej, rozmów motywacyjnych ze słuchaczami oraz kierowaniu nauczycieli na kursy na egzaminatorów do OKE.*

(dowód: akta kontroli str. 143)

3.2. Dyrektor Liceum wraz ze swoim zastępcą przeprowadzał, od czterech do pięciu hospitacji zajęć dydaktycznych z obowiązkowych przedmiotów maturalnych w każdym semestrze (język polski, angielski, matematyka, geografia, WOS i historia). Ponadto w celu poprawy wyników egzaminów zewnętrznych powołał Zespół do badania (analizy) osiągnięć uzyskanych na tych egzaminach, który formułował wnioski, zmierzające do uzyskania poprawy efektywności nauczania. Dotyczyły one głównie: 1) prowadzenia szkoleń Rady Pedagogicznej ze szczególnym uwzględnieniem podwyższenia jakości procesu dydaktycznego, 2) zwiększenia liczby próbnych matur, 3) udziału nauczycieli w szkoleniach organizowanych przez OKE, 4) zwiększenia liczby prac domowych z tematów, z których słuchacze uzyskali słabe wyniki oraz 5) podnoszenia aktywności słuchaczy na zajęciach.

W ramach realizacji ww. wniosków w roku szkolnym 2015/2016: prowadzono szkolenia członków Rady Pedagogicznej, kierowano nauczycieli na szkolenia zewnętrzne, przeprowadzono po dwie matury próbne z matematyki, geografii, języka polskiego i angielskiego oraz wiedzy o społeczeństwie, zwiększono liczbę prac domowych z poszczególnych przedmiotów oraz zwiększono liczbę ćwiczeń w tych obszarach wiedzy, które sprawiały trudności słuchaczom. (dowód: akta kontroli str. 137-142)

3.3. W latach 2013-2015 Liceum poniosło wydatki na funkcjonowanie Szkoły w wysokości równej otrzymanej dotacji w wysokości odpowiednio 118,9 tys. zł, 273,0 tys. zł i 243,8 tys. zł. Największe wydatki poniesiono na: 1) wynagrodzenia pozostałych pracowników w wysokości kolejno 77,0 tys. zł, 193,0 tys. zł, i 151,5 tys. zł (tj. dyrektora

Liceum, jego zastępcy, pracowników administracji oraz w części – pracowników i członków Zarządu Centrum Nauki i Biznesu „Żak” Sp. z o.o. w Łodzi (organ prowadzący) – bez wyszczególnienia poszczególnych kwot), 2) wynagrodzenia nauczycieli Liceum w wysokości 14,6 tys. zł, 30,6 tys. zł i 32,7 tys. zł, 3) wynajmem pomieszczeń szkolnych 18,1 tys. zł, 31,7 tys. zł i 36,3 tys. zł, 4) zakup materiałów 2,5 tys. zł, 0,4 tys. zł i 5,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str.144-160)

Z informacji uzyskanej od prokurenta organu prowadzącego Szkołę wynika, że:

- miesięczne dotacje uzyskiwane na Liceum w całości przeznaczone są na jego działalność. Z dotacji rozliczane są współczynnikiem przychodowym – proporcjonalnym do wysokości dotacji wpływającej do Liceum – wszystkie koszty i wydatki ponoszone na jego działalność i pozostałych szkół policealnych funkcjonujących w Łomży w ramach tej Spółki, z wyjątkiem wynagrodzenia nauczycieli Liceum, opłaty prowizji bankowych i zakup pomocy dydaktycznych dla Liceum, które stanowią koszt bezpośredni. W latach 2013-2015 współczynnik ten, w zależności od rodzajów kosztów, wynosił: a) od 0,131 do 0,237 w przypadku: wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników Szkoły²⁴, zakupu materiałów biurowych i wyposażenia, środków czystości, pokrycia kosztów delegacji służbowych, wynajmu pomieszczeń i sal dydaktycznych, opłat należności za energię elektryczną, ogrzewanie, wodę i telefony oraz b) od 0,008 do 0,009 w przypadku częściowego pokrycia poszczególnych rodzajów kosztów funkcjonowania organu prowadzącego;
- każda szkoła, wchodząca w skład Centrum Nauki i Biznesu „Żak”, w tym Liceum, posiada odrębne rachunki bankowe na które wpływają dotacje,
- do 31 grudnia 2015 r. wypłaty realizowane były z jednego wspólnego rachunku, ponieważ – jak wyjaśniono w złożonej informacji – „ani CNiB Żak, ani bank obsługujący rachunki nie posiadały wtedy możliwości technicznych realizacji płatności każdej ze szkół oddzielnie i dzielenia rachunków, jak również obsługi dla jednego podmiotu takiej ilości rachunków bankowych i realizacji z nich płatności współdzielonych”,
- od 1 stycznia 2016 r. wszystkie wpływy i rozchody realizowane są dla każdej ze szkół z indywidualnych rachunków bankowych każdej ze szkół.

(dowód: akta kontroli str.250-252)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że:

- 1) Podejmowane przez kierownictwo Szkoły działania zmierzające do poprawy efektywności nauczania były nieskuteczne, czego dowodem są słabe wyniki uzyskiwane na egzaminach maturalnych oraz bardzo niski wskaźnik liczby absolwentów oraz słuchaczy przystępujących do tych egzaminów w 2016 roku, w stosunku do liczby osób rozpoczynających naukę (kolejno 28,6% i 5,2%). Odnotowano także, w latach szkolnych 2013/2014 i 2014/2015 słaby wskaźnik liczby osób przystępujących do egzaminu dojrzałości w stosunku do liczby absolwentów, bowiem spośród kolejno 21 i 32 absolwentów, tylko czterech i trzech przystąpiło do egzaminu maturalnego (tj. 19,0% i 9,4%), z czego zdała ten egzamin w 2014 roku jedna osoba, a pozostałe go nie zdały. Należy jednak podkreślić, iż w 2016 roku uzyskano dobry wskaźnik zdawalności egzaminu maturalnego, bowiem na ośmiu zdających, siedmiu uzyskało świadectwo dojrzałości.

(dowód: akta kontroli str. 131-136)

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że niski wskaźnik liczby absolwentów Szkoły w stosunku do liczby słuchaczy rozpoczynających naukę, wynikał przede wszystkim z dużej liczby osób, które zostały skreślone z listy słuchaczy z powodu braku promocji na następny semestr, głównie w wyniku niskiej frekwencji oraz rezygnacji z dalszej nauki związanej z wyjazdem tych osób do pracy za granicę. Natomiast niski wskaźnik przystępujących do matury i osób, które ją zdały, w stosunku do liczby absolwentów był spowodowany głównie brakiem motywacji słuchaczy do przystępowania do egzaminu zewnętrznego,

²⁴ Tj. pracowników obsługi administracyjno-finansowej, dyrektora i jego zastępcy, pracownika kadr, sprzątaczkę, portiera i informatyka.

co wynikało m. in. z ich nastawienia związanego z uzyskaniem wyłącznie średniego wykształcenia. (dowód: akta kontroli str.143)

- 2) Część kosztów funkcjonowania Liceum rozliczana była współczynnikiem przychodowym pomiędzy pozostałe szkoły prowadzone przez Centrum Nauki i Biznesu „Żak” Sp. z o.o. w Łodzi. Stąd też nie można jednoznacznie ustalić, czy dotacje otrzymane przez Liceum zostały wykorzystane w wysokości określonej w rozliczeniu przedkładanym do Urzędu Miasta, a tym samym, czy nie naruszono zasady wynikającej z art. 90 ust. 3d ustawy o systemie oświaty, że środki z dotacji mogą być wykorzystywane na zadania oświatowe konkretnej szkoły. Ponadto do 31 grudnia 2015 r. wypłaty na pokrycie wydatków bieżących Liceum były realizowane z jednego wspólnego rachunku (dotyczącego wszystkich szkół prowadzonych przez organ prowadzący) zamiast z odrębnego rachunku Liceum, stosownie do art. 90 ust. 3c ustawy o systemie oświaty. Odrębny rachunek funkcjonuje od 1 stycznia 2016 roku.

Ocena cząstkowa

Skuteczność kształcenia w Liceum obrazuje stosunkowo niski wskaźnik liczby absolwentów Szkoły oraz osób przystępujących do egzaminu maturalnego w stosunku do liczby słuchaczy rozpoczynających naukę, który w roku szkolnym 2015/2016 wnosił odpowiednio 28,6% i 5,2%. Tę niekorzystną sytuację potwierdzają słabe wyniki uzyskane na egzaminach maturalnych w latach 2015-2016, które były znacznie gorsze od wyników uzyskanych w 2014 roku oraz od średnich wyników uzyskanych w kraju.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁵, wnosi o zapewnienie zgodności wymagań edukacyjnych dotyczących ocen semestralnych z geografii i matematyki do postanowień statutu Szkoły w tym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

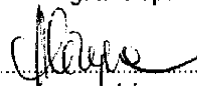
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 19 grudnia 2016 r.

Kontroler
Janusz Zawirski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Agata Ciupa

.....
podpis

²⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.